מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר לעומק את סיפור חנוכה, חודש כסלו ומסורותיו, כולל הקשר לפרשות החלומות
- לזהות כיצד כל אחד משמונת הנרות מבטא ערך אנושי ולהתחבר אליו באופן אישי
- להבין את מבנה הטקס הבית־ספרי, את התפקידים השונים ואת תהליך ההפקה שלו
- לנתח טקסט דרמטי קצר (מערכון) ולזהות דמות, קונפליקט ומסר

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – היכרות עם החודש

- 1. א – ניסן
- 2. ב – מבבל
- 3. ג – סתיו מאוחר וראשית חורף

חלק ב' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – עובדות וחלומות

- 1. נכון – הטקסט מציין שהשם מופיע כבר בתנ״ך, בספרים האלה
- 2. נכון – כך נכתב באתר – דווקא אז מדליקים נרות
- 3. לא נכון – זהו חלומו של יוסף; יעקב חלם על סולם המגיע השמיימה

חלק ג' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – השלמה והתאמה

- 1. חלומות
- 2. כסלו

חלק ד' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – התאמת חולמים וחלומות

- 1 – ב (החודש התשיעי)
- 2 – ד (החודש השלישי)
- 3 – א (חלם על סולם המגיע השמיימה)
- 4 – ה (חלם על אלומות, שמש, ירח וכוכבים)
- 5 – ג (חלם על פרות ושיבולים)

חלק ה' – פרק 2 • שמונה נרות, שמונה ערכים – התאמת נר לערך

- 1 – ד (אומץ)
- 2 – ג (תקווה)
- 3 – ו (נתינה)
- 4 – ב (אחדות)
- 5 – א (חוסן)
- 6 – ה (ענווה)

חלק ו' – פרק 2 • שמונה נרות, שמונה ערכים – הבנת הדימויים

- 1. א – כי הוא עומד בלי נרות אחרים לצדו, ובכל זאת דולק
- 2. ב – שאפשר להדליק גם כשלא בטוחים שיספיק
- 3. ב – האור שלו לא פוחת, ומתווסף אור נוסף בעולם
- 4. ב – שניהם הצעות לפעולה יומיומית קטנה שמבטאת את הערך בפועל

חלק ז' – פרק 2 • שמונה נרות, שמונה ערכים – כתיבה ויצירה

- 1. משפט קצר וברור בגוף ראשון רבים, הקושר את הנר לערך הנבחר, בדומה למבנה 'אנחנו מדליקים את נר ה... כדי ש...'
- 2. יש להציג חיבור בין תכונה פיזית של הנר (למשל עמידה לבד) לתכונה ערכית (אומץ להתחיל), עם דוגמה קונקרטית מתוך קטע אחד
- 3. בחירה מנומקת באחד משמונת הערכים, עם הסבר אישי המתייחס לחוויה או למחשבה של הכותב/ת
- 4. יש לציין שהמכבים היו קבוצה קטנה שהעזה לעמוד על זכותה לחיות לפי דרכה, בדומה לאומץ של הנר הראשון שמתחיל לבדו

חלק ח׳ – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – הכרות עם מבנה הטקס

1. ג – 20–25 דקות
2. ב – צד ימין
3. ג – להוביל את הטקס ולקשר בין החלקים
4. ג – תשעה
5. ב – צוות סאונד ותאורה

חלק ט׳ – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – הפעלה ותכנון

1. מנחים
2. מדרגות (במות נמוכות)

חלק י׳ – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – התאמה וסדר נכון

1. ב (מובילים את הטקס ושומרים על לוח הזמנים)
2. ה (קוראים את קטעי הכסלו והסיפור ההיסטורי מהדוכן)
3. א (מדליקים נר LED אחד ואומרים משפט קצר על ערך)
4. ג (שרה בפתיחה, באמצע ובסיום ומובילה קריאה קולית)
5. ד (מפעילים מוזיקה, מיקרופונים ושינויי אור)

חלק י״א – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – סדר ההכנה לטקס

1. בחירת תפקידים וחלוקת כרטיסי תפקיד לתלמידים
2. חזרות לפי תוכנית החזרות של שבועיים
3. חזרה גנרלית הכוללת בדיקת מיקרופונים ותיאום סימני מעבר
4. עריכת הטקס עצמו לפי התסריט
5. כיוון הקהל ליציאה מסודרת בסיום

חלק י״ב – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – הכרת הדמויות והעלילה

1. א – נרי
2. א – להדליק את שאר הנרות
3. א – על אדן חלון, בערב הראשון של חנוכה

חלק י״ג – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – בדיקת הבנה

1. לא נכון – סביבוני הוא דמות נמרצת, מסתובבת ומדברת מהר, ומתבלבלת.
2. נכון – פכית היא פך השמן מהסיפור ההיסטורי, שסיפק אור לשמונה ימים.

חלק י״ד – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – הבנה והקשרים

1. קטן

חלק ט״ו – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – התאמת דמויות

1. ב – 1 (ביישן, בטוח שאין לו מה לתרום)
2. ד – 2 (רגועה וחכמה, מדליקה את כולם)
3. א – 3 (נמרץ, מסתובב ומתבלבל)
4. ג – 4 (זוכרת את נס פך השמן מהמקדש)

חלק ט״ז – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – הבנה בסיסית

1. ב – לאפשר לעולים חדשים להבין את תוכן הטקס
2. ב – הנר המשמש להדלקת שאר הנרות

חלק י״ז – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – עובדות ותרגום

1. נכון – כך מצוין בדף העוסק בהתאמות לעולים ולחנ״מ
2. לא נכון – הגרסה בעברית קלה כתובה בזמן הווה, עם משפטים קצרים ומילים חוזרות
3. נכון – כך מוצע בחלק 'מה עושים בכיתה'

חלק י״ח – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – מילים ותרגום

1. candle
2. giving

חלק י״ט – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – התאמת מילים

1. ג – 1 (miracle)
2. ד – 2 (darkness)
3. ה – 3 (oil)
4. ב – 4 (small jug)
5. א – 5 (community)

חלק כ׳ – פרק 6 • סיכום: כתיבה והפקה עצמית – שינון עובדות ליסוד הכתיבה

1. א – אומץ
2. א – מעט אור דוחה הרבה חושך

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה תזכיר את הניגוד בין חושך גובר לאור שמוסיפים, ותקשר זאת לנס או למסר סמלי
- תשובה טובה תכלול דוגמה אישית קונקרטית ולא רק הגדרה כללית של הערך
- תשובה טובה תזהה שגם מי שמרגיש 'קטן' יכול לתרום אור משמעותי, בדומה לפך השמן הקטן

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני שלושה–ארבעה שיעורים: סיפור החג, הערכים, המערכון, וסיכום/הפקה
- לתלמידים שמעורבים בהפקת הטקס כדאי להקדיש זמן נוסף לפרק התפקידים ולתרגל בעל פה את הקטע הרלוונטי להם
- ניתן להתאים את פרק השפה לתלמידים עולים על ידי שימוש בגרסת העברית הקלה והמילון הרב־לשוני
- מומלץ לסיים כל פרק בשיתוף קצר במליאה כדי לחבר בין הכתיבה האישית לתחושת השייכות הקבוצתית

חוברת תרגול – טקס כסליו: חנוכה, אור של יחד

טקס כסליו – חנוכה: אור של יחד

תיכון · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – כסלו וסיפור החג
2. פרק 2 – שמונה נרות, שמונה ערכים
3. פרק 3 – מבנה הטקס, תפקידים והפקה
4. פרק 4 – ניתוח המערכון והקריאה במקהלה
5. פרק 5 – שפה, תרגום והתאמות
6. פרק 6 – סיכום: כתיבה והפקה עצמית

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – טקס כסליו: חנוכה, אור של יחד

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת לומדים על חג חנוכה וחודש כסלו. עוברים על הנרות, הערכים, המערכון והתפקידים בטקס. אחרי כל חלק כותבים משפט קצר משלכם.

📖 מילון קטן:

כסלו	החודש התשיעי בלוח העברי, חל בסתיו המאוחר
חנוכה	חג האורים, זכר לנס פך השמן ולניצחון המכבים
שמש	הנר המשמש להדלקת שאר נרות החנוכייה
ערך	עיקרון מוסרי שמנחה התנהגות, כמו אומץ או נתינה
אחדות	תחושת שייכות וחיבור בין אנשים כקהילה אחת
חוסן	יכולת להתמודד עם קושי ולהמשיך הלאה
מערכון	קטע דרמטי קצר עם דמויות ועלילה
תוכנייה	דף מידע לקהל על מהלך הטקס והמשתתפים
חנ"מ	חינוך מיוחד – התאמות לתלמידים עם צרכים מיוחדים

1 חלק א' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – היכרות עם החודש

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מאיזה חודש סופרים כדי לקבל שכסלו הוא התשיעי?

א) ניסן ב) תשרי ג) אב ד) אדר

2. מאיזו תרבות עתיקה הגיעו שמות החודשים?

א) מיוון ב) מבבל ג) ממצרים ד) מרומא

3. איזו עונה מתאימה לכסלו?

א) אביב מוקדם ב) קיץ ג) סתיו מאוחר וראשית חורף ד) קיץ מאוחר

2 חלק ב' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – עובדות וחלומות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שם החודש כסלו מופיע בתנ"ך בספרי נחמיה וזכריה	☐	☐
2	הלילות הארוכים ביותר בשנה חלים בסביבות סוף כסלו ותחילת טבת	☐	☐
3	יעקב חלם בתורה על אלומות בשדה	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. כסלו מכונה לעיתים "חודש ה _____", כי בשבתותיו קוראים בתורה פרשות מלאות חלומות

2. החל מכ"ה ב _____ מדליקים את נרות חנוכה

4 חלק ד' – פרק 1 • כסלו וסיפור החג – התאמת חולמים וחלומות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כסלו (סופרים מניסן)	___	**א.** חלם על סולם המגיע השמיימה
2. כסלו (סופרים מתשרי)	___	**ב.** החודש התשיעי
3. יעקב	___	**ג.** חלם על פרות ושיבולים
4. יוסף	___	**ד.** החודש השלישי
5. פרעה	___	**ה.** חלם על אלומות, שמש, ירח וכוכבים

5 חלק ה' – פרק 2 • שמונה נרות, שמונה ערכים – התאמת נר לערך

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נר ראשון	___	**א.** חוסן
2. נר שני	___	**ב.** אחדות
3. נר שלישי	___	**ג.** תקווה
4. נר רביעי	___	**ד.** אומץ
5. נר חמישי	___	**ה.** ענווה
6. נר שישי	___	**ו.** נתינה

6 חלק ו' – פרק 2 • שמונה נרות, שמונה ערכים – הבנת הדימויים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה הנר הראשון הכי לבד?

(א) כי הוא עומד בלי נרות אחרים לצדו, ובכל זאת דולק (ב) כי הוא נמוך מכל הנרות האחרים

(ג) כי אין לו שמש משלו (ד) כי הוא דולק רק דקה אחת

2. מה הכד הקטן מלמד אותנו?

(א) שצריך תמיד כד גדול כדי להתחיל (ב) שאפשר להדליק גם כשלא בטוחים שיספיק

(ג) שעדיף לוותר כשיש מעט משאבים (ד) שהשמן חשוב יותר מהאור

3. מה קורה לאור כשנר מדליק נר נוסף?

(א) האור שלו נחלש בחצי (ב) האור שלו לא פוחת, ומתווסף אור נוסף בעולם

(ג) האור שלו עובר לגמרי לנר השני (ד) הנר הראשון נכבה

4. מה דומה בין שתי ההצעות למעשה קטן?

(א) שניהם דורשים כסף (ב) שניהם הצעות לפעולה יומיומית קטנה שמבטאת את הערך בפועל

(ג) שניהם קשורים לכתיבת שיר (ד) שניהם מתרחשים רק בטקס עצמו

7 חלק ז' – פרק 2 • שמונה נרות, שמונה ערכים – כתיבה ויצירה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו ערך מהרשימה (לא אומץ ולא תקווה) וכתבו משפט הדלקה אישי בסגנון הקטעים שקראתם

2. הסבירו איך הדימוי הפיזי של נר (אור קטן, בודד, שלא נגמר כשמדליק אחר) מתקשר לערך המופשט שהוא מייצג, עם דוגמה אחת מהקטעים

3. כתבו פסקה קצרה: איזה מהערכים שלמדתם הכי מדבר אליכם השנה, ולמה

4. סיפור המכבים מוזכר בקטע על נר האומץ. הסבירו בשתי שורות מהו הקשר בין הסיפור לערך

8 חלק ח' – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – הכרות עם מבנה הטקס

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה זמן אורך הטקס הבית ספרי?

(א) 7 דקות (ב) 15 דקות (ג) 20–25 דקות (ד) 30 דקות

2. איפה עומדים הקריינים?

(א) מרכז הבמה (ב) צד ימין (ג) צד שמאל (ד) מאחורי הקהל

3. מה תפקידם העיקרי של המנחים בטקס?

(א) לשיר במקהלה (ב) לקרוא את הסיפור ההיסטורי (ג) להוביל את הטקס ולקשר בין החלקים

(ד) להדליק את הנרות

4. כמה אנשים מדליקים נרות, כולל השמש?

א) שמונה ב) שבעה ג) תשעה ד) עשרה

5. איזה צוות אחראי על מעברי המוזיקה, המיקרופונים ושינויי התאורה?

א) צוות שקופיות ב) צוות סאונד ותאורה ג) מארחים וסדרנים ד) מקהלה

9 חלק ט' – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – הפעלה ותכנון

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הם שני בעלי תפקיד שמובילים את הטקס, מקשרים בין חלקיו ומזמינים את המדליקים

2. המקהלה עומדת בטקס הבית ספרי על שתי שורות של _____ בצד שמאל הבמה

10 חלק י' – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – התאמה וסדר נכון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מנחים	___	**א.** מדליקים נר LED אחד ואומרים משפט קצר על ערך
2. קריינים	___	**ב.** מובילים את הטקס ושומרים על לוח הזמנים
3. מדליקים	___	**ג.** שרה בפתיחה, באמצע ובסיום ומובילה קריאה קולית
4. מקהלה	___	**ד.** מפעילים מוזיקה, מיקרופונים ושינויי אור
5. צוות סאונד ותאורה	___	**ה.** קוראים את קטעי הכסלו והסיפור ההיסטורי מהדוכן

11 חלק י"א – פרק 3 • מבנה הטקס, תפקידים והפקה – סדר ההכנה לטקס

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	חזרות לפי תוכנית החזרות של שבועיים
☐	כיוון הקהל ליציאה מסודרת בסיום
☐	עריכת הטקס עצמו לפי התסריט
☐	בחירת תפקידים וחלוקת כרטיסי תפקיד לתלמידים
☐	חזרה גנרלית הכוללת בדיקת מיקרופונים ותיאום סימני מעבר

12 חלק י"ב – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – הכרת הדמויות והעלילה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי חושב שהוא קטן מדי?

א) נרי ב) שמשית ג) סביבוני ד) פכית

2. מה שמשית עושה?

(א) להדליק את שאר הנרות (ב) לספר סיפור מהמקדש (ג) לשיר שירי חנוכה (ד) להסתובב ולהתבלבל

3. איפה קורה המערכון?

(א) על אדן חלון, בערב הראשון של חנוכה (ב) בבית הספר (ג) בחצר המקדש (ד) בכיתה בשיעור חינוך

13 חלק י״ג – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סביבוני הוא דמות רגועה שמדברת לאט ובשקט.	☐	☐
2	פכית מספרת שבעבר מצאו אותה בבית המקדש עם מעט שמן.	☐	☐

14 חלק י״ד – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – הבנה והקשרים

השלימו את המילה החסרה.

1. נרי חושב שהוא לא יצליח להאיר כלום כי הוא _____ מדי.

15 חלק ט״ו – פרק 4 • ניתוח המערכון והקריאה במקהלה – התאמת דמויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נרי	___	**א.** נמרץ, מסתובב ומתבלבל
2. שמשית	___	**ב.** ביישן, בטוח שאין לו מה לתרום
3. סביבוני	___	**ג.** זוכרת את נס פך השמן מהמקדש
4. פכית	___	**ד.** רגועה וחכמה, מדליקה את כולם

16 חלק ט״ז – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה כותבים גרסה בעברית קלה?

(א) להקשות על הקריאה (ב) לאפשר לעולים חדשים להבין את תוכן הטקס

(ג) להחליף לגמרי את קטעי הקריאה המקוריים (ד) לתרגם את הטקס לאנגלית בלבד

2. מה עושה השמש בחנוכייה?

(א) הנר השמיני והאחרון שמדליקים (ב) הנר המשמש להדלקת שאר הנרות (ג) סוג של סביבון

(ד) כינוי לחודש כסלו

17 חלק י״ז – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – עובדות ותרגום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילון באתר כולל תרגום לארבע שפות: עברית, אנגלית, רוסית וערבית	☐	☐
2	בעברית קלה הטקסט כתוב בזמן עבר כדי לפשט את ההבנה	☐	☐
3	לפי הדף, התלמידים העולים מוזמנים לקרוא משפט הדלקה גם בשפת אמם לפני העברית	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – מילים ותרגום

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה האנגלית למילה 'נר' היא _____

2. התרגום לאנגלית של המילה 'נתינה' הוא _____

19 חלק י״ט – פרק 5 • שפה, תרגום והתאמות – התאמת מילים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נס	___	**א.** community
2. חושך	___	**ב.** small jug
3. שמן	___	**ג.** miracle
4. פך	___	**ד.** darkness
5. קהילה	___	**ה.** oil

20 חלק כ׳ – פרק 6 • סיכום: כתיבה והפקה עצמית – שינון עובדות ליסוד הכתיבה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה ערך קשור לנר הראשון?

(א) אומץ (ב) נתינה (ג) ענווה (ד) אחדות

2. מה הרעיון המרכזי של הטקס?

(א) מעט אור דוחה הרבה חושך (ב) חייבים חנוכייה גדולה כדי להאיר (ג) רק מבוגרים יכולים להדליק אור

(ד) האור חשוב רק ביום השמיני

כרטיס יציאה

תוכלו להסביר במילים שלכם למה דווקא בחודש החשוך מדליקים נרות?

תוכלו לבחור ערך אחד מתוך שמונת הנרות ולהסביר איך הוא מתבטא בחיי היומיום שלכם?

תוכלו לזהות את המסר המרכזי של המערכון 'הנר שחשב שהוא קטן מדי' ולנסח אותו במשפט אחד?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀